

LA CAIXA DE PENSIONS COMPRA DOS BANCS ENTRANGERS

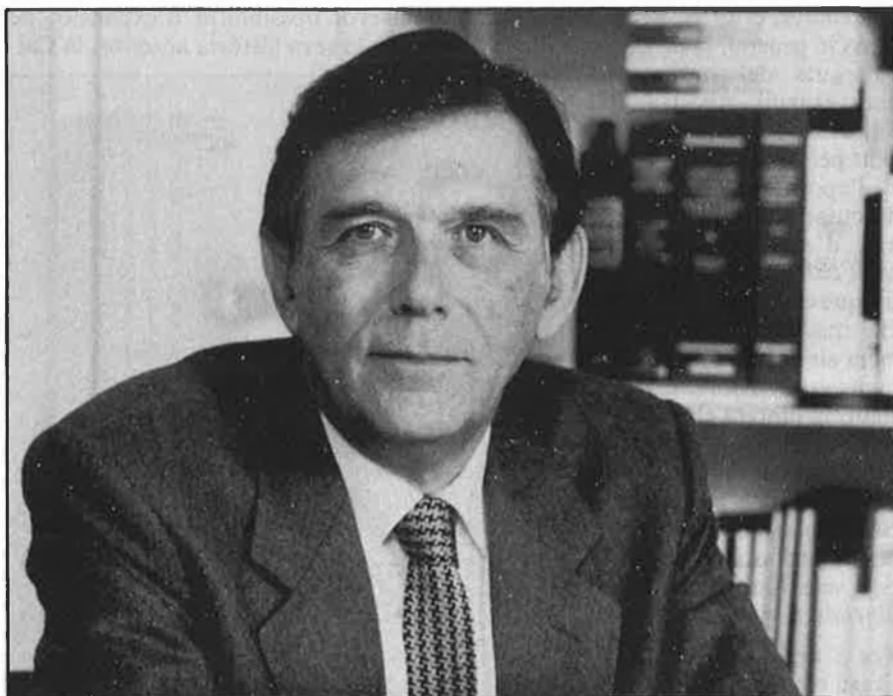
Expansió europea amb accent català

La Caixa de Pensions ha comprat el 100 per cent de la CBGI, de París, i la Société de Crédit de Mònaco, compra que li obre un ampli ventall de possibilitats d'actuació al mercat europeu.

Jordi Ventura

A principis de mes, sorgia una notícia financera d'abast nacional i internacional: la Caixa de Pensions anunciava la compra del 100 per cent de la Banque pour la Construction et l'Équipement, de París, i la Société de Crédit et de Banque, de Mònaco. L'operació, concertada per un cost que no ha estat revelat, constitueix la sortida més decisiva, fronteres enllà, efectuada fins ara per una de les nostres caixes d'estalvi, en un camí que la Caixa ja havia iniciat en adquirir fa poc unes oficines per a establir-se a la capital del Rosselló. Però la compra d'ara —pendent de l'aprovació oficial— obre per a la Caixa un ventall molt ampli de possibilitats d'actuació al mercat europeu, a través de marques pròpies, ja instal·lades en el sistema financer, on li convé actuar directament.

Encara que, parlant relativament, tots dos bancs són petits, la Banque pour la Construction et l'Équipement (CBGI) té la seu central a París i disposa de 15 branques més a l'hexàgon francès. Curiosament, de totes aquestes, només quatre es troben a terres de parla pròpiament francesa. Dues són a Rennes (*Roazhon*) i a Nantes (*Naoned*), en terres bretones. Les restants, en nombre de nou, són totes a terres occitanes, des de Bordeus i Baiona a l'oest, passant per Tolosa i Montpellier al Llenguadoc, fins a cinc a terres proven-

Josep Vilarasau, l'èxit d'una nova imatge corporativa.

çals, amb Marsella, Toló, Frejus, Canes i Niça.

Quant a la Société de Crédit et de Banque, de les seves quatre oficines, en té tres al minúscul principat de Mònaco i una a París. Però un dels seus atractius principals és la quasi inexistència de legislació sobre entitats financeres al país, fet que permet als bancs i a les empreses que hi són establerts de disposar d'una gran llibertat de moviment en els mercats europeus.

Josep Vilarasau i el creixement de la Caixa

El fet palesa a bastament la creixença inusitada de la Caixa, que, si el 1982 ocupava el setè lloc en la classificació d'entitats finance-

res, el 83, el sisè; el 84 i el 85, el cinquè; el 86 ja fou tercera, i l'any passat se situava la segona, darrere del Banco Central. La fusió del Central i del Banesto no sembla que l'hagi de desplaçar, almenys, d'aquest segon lloc impressionant.

No hi ha dubte que la puixança financera de la Caixa de Pensions és deguda, en gran part, a la direcció i la política de Josep Vilarasau Salat, nascut a Barcelona el 1931. Vilarasau esdevingué director general de la Caixa fa uns dotze anys, el 1976. Venia d'una altra direcció general, la de Campsa, i molts coneguts del món empresarial no li auguraven gaires èxits per aquell canvi. A l'època, el camp d'actuació de les caixes d'estalvis era molt reduït i podríem dir que es circumscribia quasi exclusivament als depòsits dels petits estalviadors, o sigui, la llibreta clàssica. A més, els era pràcticament prohibit el món dels negocis, com també l'expansió territorial fora dels seus límits *provincials* o *regionals*.

Tot i amb això, la Caixa tenia aleshores la meitat de l'estalvi a Catalunya.

Dotze anys després de l'entrada de Vilarasau, la Caixa superava en recursos aliens el Banco Central i el govern espanyol ha cregut necessari fer-li limitar el seu creixement en la branca de les assegurances, atenent una demanda dels bancs i de les companyies asseguradores. Fins l'acord de limitació, firmat l'últim 2 de març, les assegurances havien arribat a representar el 40,5 per cent dels recursos captats per la Caixa.

El creixement de la Caixa s'havia efectuat, fins no fa gaire, a base d'anar eludint les barreres geogràfiques establertes per l'estat. Com que no podia augmentar normalment el nombre de les seves oficines, de mica en mica ha anat adquirint petites caixes rurals en dificultats. Així, l'annexió de les caixes de Talavera i Palencia la dotà de 49 oficines a Castella-Lleó. Però aquest era un sistema, sobretot, força lent i oneros.

Una frase que va i ve, com un leitmotiv a l'expressió de Vilarasau, és la del «mite del territori històric», és a dir, aquestes restriccions que la legislació espanyola ha imposat a l'expansió de les caixes, obligant-les a quedar-se dins la seva regió tradicional i no sortir-ne per cap motiu. Situació que —com ell mateix explica molt bé— la història no justifica, ja que fou després de la guerra de 1936-39, amb la instauració del *statu quo* bancari, que les caixes veieren com quedava congelada qualsevol possibilitat d'expansió: de fet, en la seva història anterior, la Cai-

La Caixa, de Barcelona a París, passant per Palencia i Mònaco.

xa havia pogut obrir tantes oficines com volgué a les Illes i a Andorra. I si, aleshores, no s'instal·là a d'altres llocs fou perquè en aquella època no li interessava.

Les llibertats de la banca estrangera

En comparar, veiem que, a la Comunitat Econòmica Europea, el repartiment geogràfic del mercat no solament no és permès, sinó que, a més, és severament castigat com a pràctica limitadora de la competència. Mentre que a l'Estat espanyol, pel que fa a les caixes, no solament està permès, sinó que, a més, es troba ben establert i està protegit oficialment. Encara més, en teoria la banca estrangera solament

pot obrir un màxim de tres oficines a tot l'estat. Però, com que el país ha sofert una crisi bancària profunda, per a poder fer tornar a surar els bancs en crisi, al Fons de Garanties de Dipòsit li ha calgut vendre'n alguns a bancs estrangers. Aquests, en comprar un banc espanyol en dificultats, de fet, el que han comprat és la llibertat d'establiment a qualsevol localitat que els convingui. Així, el Banco de Valladolid fou venut al Barclays Bank, el primer banc britànic; la Banca López Quesada fou venuda a la Banque Nationale de París, el primer banc francès; i el Banco de Levante fou adquirit pel City Bank, un dels primers bancs dels Estats Units. Avui, aquestes quatre entitats i d'altres vuit bancs estrangers més tenen molta més llibertat d'establiment que qualsevol caixa d'estalvis.

Tenim, d'una banda, els anomenats *quatre històrics*, que són el Crédit Lyonnais, la Société Générale, la Banca Nazionale del Lavoro i el Banc de Londres i Amèrica del Sud, i, d'altra banda, Chase Manhattan, que fins i tot va adquirir el Banco de Finanzas sense ni tan sols passar pel Fons de Garanties. Igualment, hi ha el cas de dos bancs controlats per entitats àrabs, l'Atlàntico i l'antic Banco de Descuento, avui denominat Bank of Credit and Commerce. Als quals caldria afegir, segurament, el NatWest March, que és una operació conjunta d'un gran banc britànic i de la Banca March.

La ironia del cas és que, ara com ara, les caixes poden sol·licitar, i probablement obtenir, l'autorització del Banc d'Espanya per a obrir una o més oficines a Londres, Nova York, Hong Kong o els països àrabs, mentre que legalment no poden demanar, ni el Banc d'Espanya no els pot autoritzar, una sucursal a Burgos, Oviedo o Granada.

El més grotesc de tot és que, ben aviat, les coses poden arribar a un límit de l'absurditat, ja que a partir del 1992 els bancs i les caixes dels països del Mercat Comú hauran de tenir llibertat plena per a establir-se a Espanya. No cal dir que resultaria aberrant el fet que qualsevol banc minúscul, de qualsevol país de la Comunitat Econòmica Europea, disposés aquí de més possibilitats que les nostres caixes d'estalvis, per molt grans que fossin. La lògica, i els rumors ja en marxa, ens fan creure, és clar, que això no ha de succeir i que, en un moment o altre, les autoritats econòmiques espanyoles hauran de donar una major llibertat d'establiment a les caixes d'estalvis autòctones. Però, com sempre, ja podem entreveure que caldrà fer les co-

ses a corre-cuita i de manera improvisada. Perquè allò que a les altes esferes dels governs espanyols no sembla haver considerat ningú és que una xarxa territorial no es prepara així com així. De manera que seria un gran perjudici si les caixes del país no arribessin a disposar de tot el temps necessari per a muntar prudentment una xarxa territorial que, a partir del 1993, ja fos capaç d'enfrontar-se a la competència de les institucions financeres de la Comunitat.

Val a dir, però, que, en certa manera, Vilarasau ha sabut esquivar aquestes limitacions a base de crear Grupcaixa, una entitat de serveis financers,

independent i que no està sotmesa a les traves imposades a les caixes. Ara com ara, ja té 134 oficines per tota la península, amb 662 persones empleades. L'any passat tingué un volum d'inversions que passa dels 40.000 milions i els recursos captats foren de l'ordre dels 126.000 milions. En tots dos casos, amb un percentatge moltes vegades superior al de l'any anterior. Si existeix, és perquè treballa desenrotllant nous productes, però sense poder obrir ni llibretes ni comptes corrents. És clar que, per poc que les lleis ho permetessin, Grupcaixa podria fàcilment reconvertir-se en un estol de caixes normals i corrents. □

LA CITRICULTURA A DEBAT

Pors i passions d'un cultiu

Aquest dies s'ha celebrat a València la Conferència Citrícola 88, un debat on l'optimisme del president Joan Lerma fou contradit per les diverses intervencions.

Rafael Castelló

Al hall de la Fira Mostrari Internacional, a València, l'idioma oficial, el dimecres 18, el dijous 19 i el divendres 20, era el català. Fonamentalment, variants de l'Horta i la Ribera. La pancarta d'entrada ens posa sobre la pista: «Conferència Citrícola-88». No obstant, el discurs d'obertura del molt honorable president de la Generalitat, **Joan Lerma**, i l'exposició de banderes, ens avisa de la presència de participants no catalanoparlants. Això sí, al final, una salutació per als autòctons.

El saló d'actes de la Fira, molt concorregut. De gom a gom, que se'n diu. Els mitjans de comunicació, quasi tots presents: premsa, ràdio i televisió. L'obertura va estar presidida per **Joan Lerma**, per **Eugeni Burriel**, delegat del govern central al País Valencià, i per **Lluís Font de Mora**, conseller d'Agricultura i Pesca de la Generalitat valenciana.

Joan Lerma va fer una intervenció plaent, optimista. Amb alguns punts contradictoris. Va ser optimista per les xifres de producció i exportació, sobretot a Europa; per la situació comparativa amb la resta de competidors (Marroc, Israel...). Però, al mateix temps, reconeixia l'existència de

Lluís Font de Mora.

problemes al sector. Problemes amb els preus, problemes de col·locació del producte a Europa, problemes d'organització del sector... No es pot ser optimista pel nivell de producció i exportació, sense córrer el risc que l'augment de l'oferta redueca el nivell de preus. No s'acaba de veure com es pot estar optimista per l'augment de les exportacions, sobretot a Europa, i després parlar de problemes de col·locació del producte, «sobretot a la CEE». Al president, se li oblidà apuntar el que poc

després ens comentava **Joan Ramon Peris**, secretari general de la Unió de Llauradors i Ramaders del País Valencià, ponent de la conferència, i el mateix **Lluís Font de Mora**, conseller d'Agricultura.

Per a Joan Ramon Peris, «és cert que les exportacions han augmentat, però cal remarcar que el descens del nivell de preus ha compensat aquest increment, provocant que els diners ingressats per aquest concepte siguin menors que els de l'any anterior». I per a Lluís Font de Mora, «el problema actual està, fonamentalment, en el creixement de la producció, que fa que els efectes negatius (de la caiguda de preus) no siguin compensats pels avantatges derivats de la firma de l'Acta d'Adhesió».

Però, en això, també hi estan d'acord els tècnics. Així, en la ponència presentada per **Pedro Serra Sister**, director de l'Institut d'Agroquímica i Tecnologia d'Aliments (IATA), aconsella «reduir en un 20 per cent la nostra producció de navelina», «un 30 o 40 per cent de les plantacions de satsuma haurien de desaparèixer com a tals», «no hauríem de produir més de 800.000 tones de clementines» (actualment la producció és de 900.000), i, «en general, hauria de frenar-se l'expansió de la citricultura».

Davant d'aquest consell, Lluís Font de Mora apunta que «l'entrada d'Espanya en la CEE comportarà el canvi de paisatge. En efecte, la possibilitat de produir fora de temporada, l'avançament a les collites europees i, en definitiva, l'aprofitament de la nostra renda de situació, afavorirà l'enfortiment del sector hortícola i la fructicultura, i es traduirà en el trencament del monocultiu de la taronja». No obstant aquesta tendència, diguem-ne natural, la Conselleria haurà de propiciar que, d'alguna manera, es frene l'expansió incontrolada del taronger i la resta de cítrics. Tant pels beneficis econòmics que reportarà per al sector en general com per motius mediambientals. I pensem en l'escassetat de recursos hídrics i la contaminació per l'adobat nitrogenat. Problemes globals, però sobre els quals la Conselleria d'Agricultura té molt a dir.

En aquest punt, el conseller central va la seua anàlisi en els aspectes econòmics, i assenyalava que el problema de la producció està en la seua col·locació. Així, proposava dos tipus de mesures. Per una banda, actuacions en el temps. D'acord amb allò que apuntaven els tècnics, els cítrics al País Valencià es produeixen *a colps* en el